

ערוץ 2 תוכנית: חוצה ישראל שעה: 17:30 תאריך: 13 בפברואר 2005

מגיש: דב אלבוים

שיחה עם ד"ר גיא מירון – מחבר הספר "משם לכאן בגוף ראשון – זכרונותיהם של יוצאי גרמניה בישראל"

דב אלבוים: שלום ד"ר גיא מירון. ד"ר גיא מירון – מחבר הספר "משם לכאן בגוף ראשון": שלום. דב אלבוים: אתה ממכון שכטר למדעי היהדות, אתה חוקר את ההיסטוריה של היהודים בעת החדשה והספר החדש שלך – משם לכאן בגוף ראשון – זכרונותיהם של יוצאי גרמניה בישראל יצא על ידי המרכז להיסטוריה גרמנית על שם קבנר, אבל אתה יודע, זה לכאורה עוסק במשהו היסטורי, בזכרונות של הייקים שעלו, ככה בשנות ה-20, 30 לארץ ישראל, אבל אני קורא את הספר ואני רואה שהאנשים האלו עוסקים באותן בעיות שאנחנו עוסקים בהן היום – זהות, מה זה להיות יהודי, מה זה להיות ישראלי, כל השאלות האלו שלא נגמרות. מה יהיה? אף פעם לא נדע מה אנחנו? ד"ר גיא מירון – מחבר הספר "משם לכאן בגוף ראשון": אני חושב שאחד הדברים שמרתקים בהיסטוריה יהודית מודרנית בעת החדשה ואני עסקתי בגרמניה. דב אלבוים: כן. ד"ר גיא מירון – מחבר הספר "משם לכאן בגוף ראשון": עכשיו אני עוסק בעוד, בעוד קהילות. אתה לפעמים מרגיש שאנחנו חיים באיזה הקרנה חוזרת בוריציה אחרת של איזה סרט שכבר הקרינו אותו לפני 100-150 שנה. דב אלבוים: מה זאת אומרת? ד"ר גיא מירון – מחבר הספר "משם לכאן בגוף ראשון": שאלו את אותן שאלות, ניסו להתמודד עם אותם, עם אותם בעיות, נתנו פתרונות כאלו, פתרונות אחרים. תמיד התווכחו ואני גם חושב שתמיד ימשיכו להתווכח. דב אלבוים: אז מה הסיפור שלנו? אנחנו אף פעם לא נירגע? אף פעם לא נצליח לדעת את זה? ד"ר גיא מירון – מחבר הספר "משם לכאן בגוף ראשון": אני חושב שזה חלק מהחיים בעולם המודרני. דב אלבוים: ברצינות? ד"ר גיא מירון – מחבר הספר "משם לכאן בגוף ראשון": זאת אומרת יהודים שאלו את עצמם לפחות לפני 200 שנה, אולי גם קודם, אבל לפני 200 שנה הם התחילו לשאול את עצמם שאלות שמאוד דומות לשאלות שאנחנו שואלים את עצמנו. דב אלבוים: מה למשל, תן לי דוגמאות. ד"ר גיא מירון – מחבר הספר "משם לכאן בגוף ראשון": מה בין היותי יהודי לבין היותי אדם, בין הציויליזציה המודרנית. אז פעם שאלו על יהודי וגרמני והיום שואלים על יהודי וישראלי או יהודי וקוסמופוליטי או יהודי והתרבות המערבית. מה המקום של הדת במקורות היהודים הקלאסיים בזהות שלי כאדם מודרני ובהקשר שלנו – איך זה מתחבר עם הציונות, עם הישראליות וכל המהלכים ההיסטוריים האלו רק פתחו ואריציות אחרות לשאלות האלו. הן לא פתרו אותן כי השאלות האלו הן החיים שלנו. דב אלבוים: והספר שלך עוסק ביהודי גרמניה, כן? הם עסקו בצורה הכי חזקה, הכי מפורשת, או שזו רק דוגמא בעצם? ד"ר גיא מירון – מחבר הספר "משם לכאן בגוף ראשון": אני חושב ששני הדברים נכונים. זאת אומרת יהדות גרמניה מסוף המאה ה-18, אולי הפרדיגמה הכי חזקה להתעסקות אינטנסיבית בשאלות של זהות יהודית. דב אלבוים: למה? למה? כי הם היו הכי משכילים? אתה יודע, תמיד יש לנו את הדימוי של הייקה, כן? האינטליגנטי, התרבותי, האיש המערב בהא הידיעה. ד"ר גיא מירון – מחבר הספר "משם לכאן בגוף ראשון": הם

חיו בסביבה עם תודעה היסטורית מאוד חזקה. זאת אומרת, הם חיו בסביבה שהיה בה את הפרוטסטנטי הגרמני שהיה עסוק גם הוא בשאלות כאלו והוא פיתח את ביקורת המקרא ואת ההתבוננות ההיסטורית על הזהות הנוצרית שלו. דב אלבוים: מה זאת אומרת? הגרמנים בעצם, הלא יהודים, הם גם כן עסקו בשאלות זהות? ד"ר גיא מירון – מחבר הספר "משם לכאן בגוף ראשון": בחלקם. זאת אומרת הם פתחו מתוכם איזושהי אליטה מסויימת שהרצון של יהודים גרמנים להיות חלק ממנה ולהתחבר אליה פותח אצלם גם שאלות של זהות ומעבר לזה... דב אלבוים: למה הם התעסקו בזהות? הם גרמנים וזהו. תמיד אנחנו אומרים הנה, האירופאים לא שואלים את עצמם מה הם ורק אנחנו שואלים את עצמנו מה אנחנו. זה לא נכון? ד"ר גיא מירון – מחבר הספר "משם לכאן בגוף ראשון": אני חושב שאנחנו מרוכזים מאוד בעצמנו. זה נכון ששאלות של זהות יהודית מעוררות שאלות שהגרמני או הצרפתי או האנגלי לא יתעסק איתן, אבל זה לא נכון שלאומים אחרים וקבוצות אחרות לא נמצאות בשאלות של זהות. דב אלבוים: הגרמנים גם עסקו בזה? ד"ר גיא מירון – מחבר הספר "משם לכאן בגוף ראשון": מה זה גרמני? איך אתה מגדיר גרמני? מה נכנס, מה לא נכנס בגרמני? דב אלבוים: לא יודע, גרמני, אני לא... ד"ר גיא מירון – מחבר הספר "משם לכאן בגוף ראשון": אנחנו נוטים להגדרה של, מה שנקרא בעברית החדשה של היום, מהותנית של גרמני. זאת אומרת כל מי שהוא לא יהודי הוא נוצרי אז הוא גרמני כי הוא מדבר גרמנית, זה לא נכון. גם הם עסקו בגיבוש של זהות לאומית מודרנית וכשאתה בודק את התהליך של התהוות הלאומית הגרמנית או הצרפתית או האיטלקית או הרוסית אתה יכול ללמוד מזה הרבה מאוד על ההתגבשות של הלאומית הישראלית. זה כמובן שונה, אבל זה גם חלק מאותו תהליך של יצירת זהות לאומית שהוא תהליך מאוד מורכב אז הוא קשור לשאלות זהות מאוד גדולות. דב אלבוים: אז מה קורה ליהודים האלו שמגיעים מגרמניה? אתה בספר הזה אוסף סיפורים, סיפורים אישיים של אנשים רגילים יום יומיים שעלו מגרמניה לארץ ישראל, זאת אומרת עלו בדרך כלל ממה שנתפס מבחינתם כאיזה פאר התרבות, שיא העדינות האירופאית ומגיעים פה ללוונט, כפי שקראתי באחד התיאורים – הרעש וההמולה והשוק והלכלוך והזיעה הזו. איך הם מרגישים? ד"ר גיא מירון – מחבר הספר "משם לכאן בגוף ראשון": קודם כל חלק מהם עולים, חלק מהם מהגרים וחלק מהם פליטים. זאת אומרת יש פה... דב אלבוים: מה זאת אומרת? תסביר לי את ההבדלים בין ההגדרות. ד"ר גיא מירון – מחבר הספר "משם לכאן בגוף ראשון": אני חושב שמי שבא לכאן בשנות ה-20. דב אלבוים: כן? ד"ר גיא מירון – מחבר הספר "משם לכאן בגוף ראשון": בלי שהיו נאצים בסביבה, מתוך בחירה לעזוב את העולם המאוד מפותח שהוא יצא ממנו ולבוא להשתתף בבנייה של משהו חדש, הכי מתאים להגדיר אותו כעולה. אנשים שהגיעו מאוחר יותר, חלקם ציונים וחלקם חצי ציונים, חלקם הפכו להיות ציונים בגלל העלייה של הנאצים לשלטון, לפחות חלקם יותר מתאים לקרוא להם מהגרים ומי שהתגלגל לפה ב-1939, אחד האנשים בספר, פויכטוונגר, הוא יצא, ברח ממינכן ב-33 והגיע לפראג והתחיל לבנות מחדש את החיים שלו, אבל מה לעשות? ב-39 הגסטאפו מגיע גם לפראג, אז הוא מוצא את דרכו לכאן, אז הוא בוודאי פליט. דב אלבוים: פליט, בורח. ד"ר גיא מירון – מחבר הספר "משם לכאן בגוף ראשון": הוא

פליט, הוא בורח, הוא הצליח גולה וכל האנשים האלו היו צריכים לבנות מחדש את החיים שלהם כאן. דב אלבוים: מבחינת אחוזים היהודים יוצאי גרמניה בישראל, מה הם רובם? פליטים, עולים, מהגרים? ד"ר גיא מירון – מחבר הספר "משם לכאן בגוף ראשון": אני חושב שזה מאוד תלוי בשאלה מתי אתה שואל אותם את השאלה הזאת, כי היו הרבה אנשים שהגיעו לכאן בתור פליטים והפכו את עצמם לעולים תוך כדי תהליך הקליטה שלהם. הם אימצו... דב אלבוים: מה זאת אומרת? ד"ר גיא מירון – מחבר הספר "משם לכאן בגוף ראשון": פויכטוונגר הוא דוגמא, אולי הכי טובה לזה. דב אלבוים: מי זה האיש הזה שאתה מדבר עליו? ד"ר גיא מירון – מחבר הספר "משם לכאן בגוף ראשון": האיש שנולד במינכן למשפחה יהודית מאוד מעניינת. אחיו זה הסופר הידוע לאון פויכטוונגר והאיש שאני מדבר עליו – מרטין, היה בעל בית הוצאה גדול במינכן ומאוד הצליח וכשהנאצים עלו לשלטון, הוא נאלץ לגלות לפראג. אחר כך הגיע לכאן ובמשך, עם הגיעו לארץ, או תקופה קצרה אחר כך הוא כותב ספר זכרונות ראשון של פליט, של אדם שנעקר מאדמתו, של אדם שנבגד, של אדם שמרגיש הרגשות קשות מאוד של עקירה והזכרונות האלו מסתיימים עם הגיעו לארץ והוא לא כותב בכלל על הקליטה שלו בארץ כי זה לא רלוונטי מבחינתו, זה בעיקר קינה. אבל יש שנים... דב אלבוים: קינה, בכי. ד"ר גיא מירון – מחבר הספר "משם לכאן בגוף ראשון": זה בהחלט קינה, נהי. עשר שנים אחר כך הוא כותב עוד ספר שעוסק אך ורק בסיפור הישראליזציה שלו והנה, זה סיפור אחר לגמרי. זה מישהו שמתרש, זה מישהו שמרגיש פה בבית, זה מישהו שמבקר יותר ממה שאנחנו יכולים לעשות, את אותם ייקים מבוגרים, קוטרים, שמתלוננים כל הזמן על הישראלי החדש. דב אלבוים: הוא מבקר את הייקים? ד"ר גיא מירון – מחבר הספר "משם לכאן בגוף ראשון": הוא מבקר אותם בצורה מאוד מעניינת. דב אלבוים: את הייקים שיש לנו בדמיון, אלו שלא, לא מתאים להם. ד"ר גיא מירון – מחבר הספר "משם לכאן בגוף ראשון": כן. דב אלבוים: לחיות פה. ד"ר גיא מירון – מחבר הספר "משם לכאן בגוף ראשון": הוא, הוא, הוא המבקר המובהק שלהם ואני חושב שמה שמעניין אצלו וגם אצל חלק מהאחרים, הוא לא כל כך מתחבר לארץ כארץ האבות. דב אלבוים: אלא? ד"ר גיא מירון – מחבר הספר "משם לכאן בגוף ראשון": כארץ השורשים, אלא כארץ הבנים, כארץ העתיד. מבחינתו ישראל זה פחות חזרה לשורשים ו... דב אלבוים: אתה יודע, בהקשר הזה, נורא מרתק הסיפור של אישה אחת שהיא לא, אתה יודע, מהייקים הידועים במדינת ישראל – פרופ' גרשום שולם או מרטין בובר או כל מיני כאלו דמויות או מייסדי המשפט, מערכת המשפט במדינת ישראל. אשה שקוראים לה לולה לנדאו, תספר לי את הסיפור של לולה לנדאו, זה סיפור מרתק. ד"ר גיא מירון – מחבר הספר "משם לכאן בגוף ראשון": כן. היא נולדה למשפחה יהודית, שוב לטענתה, אני לא רוצה להעמיס דברים, מתבוללת בברלין. דב אלבוים: כן. ד"ר גיא מירון – מחבר הספר "משם לכאן בגוף ראשון": התחתנה נישואי שידוך עם בחור יהודי, כנראה מאוד מוצלח, אבל לא מתוך אהבה. אחר כך עוזבת אותו לטובת משורר גרמני נוצרי שהלהיב אותה מאוד בשם אמיל וגנר והם בונים את חייהם בגרמניה אבל עלייתם של הנאצים לשלטון יוצרת סדק מאוד קשה באידייליה ולא בגלל שהאיש היה אנטישמי, להיפך, הוא היה אנטי נאצי מובהק, הוכר כחסיד אומות העולם אחר כך. היה מאוד... דב אלבוים: מה זה אנטי נאצי?

מה הוא עשה בשביל זה? ד"ר גיא מירון – מחבר הספר "משם לכאן בגוף ראשון":
הוא כתב מכתב להיטלר. דב אלבוים: מכתב אישי? ד"ר גיא מירון – מחבר הספר
"משם לכאן בגוף ראשון": בצורה מאוד נאיבית. כן, כן. דב אלבוים: הר אדולף
היטלר. ד"ר גיא מירון – מחבר הספר "משם לכאן בגוף ראשון": כן, אתה טועה
במה שאתה עושה ליהודים, אתה, אתה, אתה עושה מעשה לא טוב לגרמניה ואני
כפטריוט גרמני יוצא נגד זה והוא כמובן שילם על זה בתקופה בדכאו. דב אלבוים:
אה, הם עלו על המכתב הזה ישר... ד"ר גיא מירון – מחבר הספר "משם לכאן
בגוף ראשון": בוודאי, בוודאי. דב אלבוים: ויש לקחו אותו למחנה. ד"ר גיא מירון –
מחבר הספר "משם לכאן בגוף ראשון": זאת היתה התשובה ומחוייבות יותר גדולה
מזה, להיותו אנטי נאצי הוא לא היה יכול לתת. דב אלבוים: סיפור אהבה נהדר.
מה קורה איתם? ד"ר גיא מירון – מחבר הספר "משם לכאן בגוף ראשון": אבל הוא
לא מוכן לעזוב את גרמניה כי הוא רואה את עצמו כגרמני והיא, על רקע מה
שקורה, נסחפת לכיוון ציוני ורוצה לעלות לארץ ולקחת את הבת המשותפת וזה
יוצר, זה שובר את האידיליה פה ומנסים אחר כך להתחבר מחדש באיטליה. דב
אלבוים: אחרי המלחמה. ד"ר גיא מירון – מחבר הספר "משם לכאן בגוף ראשון":
הזכרונות לא מגיעים לשם אבל כל אחד בנה את חייהם, חייו במקום אחר. היא
ממשיכה פה והוא ממשיך באירופה. דב אלבוים: ומנסים להתאחד מחדש? ד"ר
גיא מירון – מחבר הספר "משם לכאן בגוף ראשון": היה ניסיון עוד לפני השואה
לחיות ביחד באיטליה. דב אלבוים: כן? ד"ר גיא מירון – מחבר הספר "משם לכאן
בגוף ראשון": באיזה פינה והזרות של המוצא כנראה הכריעה אותם על רקע
הנסיבות הקשות, כי כנראה זאת לא היתה התקופה הכי טובה לנישואים מעורבים
وهיא הפכה להיות מחוייבת באמת לציונות ו... דב אלבוים: לא, אבל מה שמדהים
שבאחד המכתבים שלה היא כותבת לו שהעתיד של, אולי היא לא תצליח
להתאקלם במדינת, בישראל, בארץ ישראל, אבל הנכדים שלה כן יצליחו להתחבר
עם יוצאי מדינות אחרות, יוצאי מזרח אירופה, יוצאי ארצות ערב. זאת אומרת
שהאנשים האלו בעצם ידעו שאולי הם לא יצליחו להתאקלם פה אף פעם אבל
הדורות הבאים כן יצליחו. ד"ר גיא מירון – מחבר הספר "משם לכאן בגוף ראשון":
כן, במובן מסויים חלקם ראו את עצמם כדור המדבר ובאמת האוריינטציה שלהם
היתה מאוד מאוד עתידית והדיון שאתה מזכיר זה דיון של הדמיונית בעצם של,
מול קבוצה של יהודים תימנים שלכאורה מה לי ולהם, אז היא אומרת נכון, כרגע
אני יותר קרובה אליך אבל העתיד שאני רוצה לבנות מחבר אותי אליהם. דב
אלבוים: דווקא עם התימנים. אז הם לא היו כאלו יהירים ומתנשאים הייקים או
שהדימוי שלנו הוא לא, הוא לא לגמרי מדוייק? ד"ר גיא מירון – מחבר הספר
"משם לכאן בגוף ראשון": תראה, ברגע שאתה נכנס לעולם האינטימי של אנשים
וקורא את הזכרונות שלהם אז אתה מקבל פנים אחרות שלהם מאשר הפנים
שאתה מתאר. אני מניח שהיו גם כאלו. יכול להיות אנשים שכלפי חוץ הקרינו
התנשאות ויהירות אבל כשאתה נכנס לסיפור החיים שלהם ורואים גם המימדים
הטרגיים אז הם מתגלים אחרת. דב אלבוים: למה קראו להם ייקים? אתה
היסטוריון, מומחה ביהודי גרמניה. למה קראו להם ייקים? אתה יודע? ד"ר גיא
מירון – מחבר הספר "משם לכאן בגוף ראשון": יש כל מיני פרשנויות לגבי המקור
של המונח הזה ואני קטונתי מלהכניס את עצמי למחלוקת אבל... דב אלבוים: מה

הפרשנויות השונות? סתם. ד"ר גיא מירון – מחבר הספר "משם לכאן בגוף ראשון": קשה לי להיכנס כאן לכל הפרטים, כן? יש את ראשי התיבות המוכרים – יהודי קשה הבנה. דב אלבוים: טוב. ד"ר גיא מירון – מחבר הספר "משם לכאן בגוף ראשון": יש את הסיווגים שקשורים למבטא שלהם, אולי להשכלה שלהם. דב אלבוים: היה, היה על זה? ד"ר גיא מירון – מחבר הספר "משם לכאן בגוף ראשון": אבל מה שאני חושב יותר מעניין זה שהביטוי הזה שהתחיל כביטוי גנאי הפך להיות למשהו שמתגאים בו וזה מה שחשוב בסיפור הזה. דב אלבוים: כן, לא מזמן היה כינוס של ייקים ועשו מזה טררם שלם. ד"ר גיא מירון – מחבר הספר "משם לכאן בגוף ראשון": כן זה היה, חלק מהם ניסו לבנות את עצמם כעדה, כי הם היו צריכים להתמודד בארץ עם דה לגיטימציה של המוצא שלהם. אתם באתם לפה כי אתם לא באמת ציוניים, אתם לא באמת חלק, אתם הייתם נגד הציונות והם היו צריכים בעצם לבנות... דב אלבוים: מתבוללים הייתם. ד"ר גיא מירון – מחבר הספר "משם לכאן בגוף ראשון": ככה תייגו אותם וחלקם באמת באו כפליטים ולא רצו אבל היו שם... דב אלבוים: אם מישהו דיבר פה גם גרמנית זה היה נורא. ברחוב היה מפחיד לדבר גרמנית בארץ בשנים שלאחר השואה אני מניח. ד"ר גיא מירון – מחבר הספר "משם לכאן בגוף ראשון": היו מקרים תוך כדי השואה של, של אלימות נגד בתי הוצאה, נגד עיתונות שלהם, אבל הם, למרות זאת, בנו לעצמם קהילתיות מאוד מעניינת פה בארץ ותרבות משנה מפותחת בגרמנית. עד היום... דב אלבוים: הם לא הגיעו לפוליטיקה הייקים, זה מדהים. הם נכנסו לכל המערכות, הקימו את מערכות הרפואה בין השאר, מערכות משפט, היו מאוד מרכזיים בתחומים מאוד מאוד חשובים למדינת ישראל. לפוליטיקה לא הגיעו. למה? מפא"י הרוסית לא, לא נתנה לייקים לדרוך בפוליטיקה? ד"ר גיא מירון – מחבר הספר "משם לכאן בגוף ראשון": אני חושב שהמרפקים שלהם כנראה לא עמדו בלחצים שהמערכת הזאת יצרה ובמידה רבה, המערכת הפוליטית הישראלית, כמו שאני רואה אותה, היא איזשהו וריאציה של המערכת המזרח אירופית. דב אלבוים: כן? ד"ר גיא מירון – מחבר הספר "משם לכאן בגוף ראשון": שקמה בניתוק מהם והם לא הצליחו להתחבר אליה. דב אלבוים: גם לא נתנו להם מן הסתם. ד"ר גיא מירון – מחבר הספר "משם לכאן בגוף ראשון": גם לא נתנו אבל זה דבר, פוליטיקה זה דבר שצריך להידחף אליו אחרת אתה לא בפנים והם ניסו בעדינות ובנימוס והצליחו קצת. דב אלבוים: בנימוס, ביטה, כן. ד"ר גיא מירון – מחבר הספר "משם לכאן בגוף ראשון": כן. דב אלבוים: תגיד, אתה, אם אגב ייקים, אתה, אתה לא ייקה, נכון? ד"ר גיא מירון – מחבר הספר "משם לכאן בגוף ראשון": אני לא ייקה, אני... דב אלבוים: זאת אומרת מי שהיה בטוח, היום בדרך כלל כשקוראים ספר שעוסק בהיסטוריה של איזו עדה מסויימת, של קהילה מסויימת, הוא ישר מניחים שהוא בן לאותה עדה והנה הדור השני או השלישי בא לגאול את ההיסטוריה של, של אותה עדה. אתה לא ייקה ורחוק מאוד מזה, אני חושב. ד"ר גיא מירון – מחבר הספר "משם לכאן בגוף ראשון": כן, כן. קודם כל אני חושב שהבחנה היא בין באמת הדור השני לדור השלישי. הדור השני זה בדיוק מה שאתה מספר. זאת אומרת, גדולי חוקרי יהדות גרמניה בארץ ובעולם הם בנים... דב אלבוים: הם ייקים. ד"ר גיא מירון – מחבר הספר "משם לכאן בגוף ראשון": ובנות, הם כבר הדור השני. הם ישראלים ששמעו בבית גרמנית ולפעמים

גרמנית היתה לא שפתם, בדרך כלל לא שפתם הראשונה. דב אלבוים: הדחיקו את זה. ד"ר גיא מירון – מחבר הספר "משם לכאן בגוף ראשון": זה הדור של המורים שלי, זה הדור של האנשים שבעצם מהם למדתי את התחום. הם יצרו את התחום כתחום ישראלי או כתחום אמריקאי גם. דב אלבוים: כן. ד"ר גיא מירון – מחבר הספר "משם לכאן בגוף ראשון": הדור הבא... דב אלבוים: מה אתה? ד"ר גיא מירון – מחבר הספר "משם לכאן בגוף ראשון": אני קודם כל ישראלי, אני יליד הארץ, הוריי ילידי הארץ אבל אם חופרים אחורה אני מגדיר את עצמי כיהודי ספרדי. דב אלבוים: מה, מאיפה סבי הסבים שלך? ד"ר גיא מירון – מחבר הספר "משם לכאן בגוף ראשון": הורי אימי הגיעו לארץ מעירק בשנות ה-30. דב אלבוים: מצד אביך? ד"ר גיא מירון – מחבר הספר "משם לכאן בגוף ראשון": מצד אימי. דב אלבוים: מצד אימך אתה ממוצא עירקי. ד"ר גיא מירון – מחבר הספר "משם לכאן בגוף ראשון": ממוצא עירקי, כן. בשנות ה-30 וזה, זאת לא העלייה הגדולה של שנות ה-50, זאת אומרת שכבר דרך אמא שלי אין את הטראומה של ההגירה כי היא כבר אחרי זה. דב אלבוים: ומהצד השני? ד"ר גיא מירון – מחבר הספר "משם לכאן בגוף ראשון": מצד אבי, אמו של אבי הגיעה לארץ מינינה ביוון, עוד לפני מלחמת העולם. דב אלבוים: אתה יווני? ד"ר גיא מירון – מחבר הספר "משם לכאן בגוף ראשון": בחלק הזה. עוד לפני מלחמת העולם הראשונה, זאת אומרת זה כבר כמעט מאה שנה אחורה. והמשפחה של אבא שלי היא משפחה ספרדית חברונית ולא ברור לאף אחד ממתי זה הגיע לארץ ישראל. דב אלבוים: תגיד, אז, אז תלך תחקור את יהודי עירק. מה לך עם הייקים? ד"ר גיא מירון – מחבר הספר "משם לכאן בגוף ראשון": משום שאני קודם כל ולפני הכל ישראלי. אני כבר תוצר של... דב אלבוים: בסדר, ישראלי ישראלי, אבל עניי עירך קודמים. מה, מספיק כתבו על, על יהדות עירק שאתה הולך ליוצאי גרמניה? ד"ר גיא מירון – מחבר הספר "משם לכאן בגוף ראשון": קודם כל אני לא מתחייב לא לעסוק בשאלות האלו גם בעתיד. בחרתי את יהודי גרמניה משום שאני חושב שיש שם פוטנציאל מאוד מעניין לשאלות של זהות שמעסיקות אותי. זאת אולי... דב אלבוים: מה זאת אומרת? ד"ר גיא מירון – מחבר הספר "משם לכאן בגוף ראשון": זאת מעבדה. דב אלבוים: מה זאת אומרת? ד"ר גיא מירון – מחבר הספר "משם לכאן בגוף ראשון": אפשר לראות את הסיפור של יהדות גרמניה המודרנית כאחת המעבדות הכי מעניינות לשאלות של זהות יהודית מודרנית. דרך אגב, אני חושב שמי שיגיע ליהודי עירק או ליהודי רוסיה או ליהודי הונגריה או ליהודי צפון אפריקה אחרי שהוא היה במעבדה היהודית גרמנית יהיה לו כלים מרתקים לשאול את השאלות בצורה יותר מעניינת. דב אלבוים: תן לי לדוגמא, מה, מה השאלות שהעסיקו אותך שבגינן הלכת ללמוד את השאלות של יהודי גרמניה? ד"ר גיא מירון – מחבר הספר "משם לכאן בגוף ראשון": אני חושב שקודם כל השאלה של הקשר בין הזהות היהודית לזהות האוניברסלית. איך מחברים את הדברים האלו, איזה... דב אלבוים: זה מטריד אותך ברמת היום היום? ד"ר גיא מירון – מחבר הספר "משם לכאן בגוף ראשון": אני חושב שזה מטריד כל יהודי ישראלי ששואל את עצמו שאלות של זהות תרבותית. דב אלבוים: איפה זה מטריד אותך? מה, איפה יש לזה השפעה על חיי היום היום? ד"ר גיא מירון – מחבר הספר "משם לכאן בגוף ראשון": כן. מה זאת התרבותית שלי, איך אני מחנך את ילדיי, איזה מסרים אני מעביר להם, איזה סוג של ישראלים

אני רוצה שהם יהיו? אם אני חי פה אני חלק מהפרוייקט הזה שנקרא ציונות ואני רוצה לתת לעצמי דין וחשבון מעבר לשאלה של הלחם ואפילו החמאה, אז זה באמת נוגע לשאלות האלו. דב אלבוים: איפה, איפה. תן לי דוגמא. באיפה זה בא לידי ביטוי. ד"ר גיא מירון – מחבר הספר "משם לכאן בגוף ראשון": באיזה בית כנסת אני הולך, מה המשמעות של הדבר הזה. דב אלבוים: ואיך זה משפיע על איזה בית כנסת אני הולך? ד"ר גיא מירון – מחבר הספר "משם לכאן בגוף ראשון": זה לא כל כך משפיע על זה בית כנסת אני הולך כי אני מנסה להמשיך פה איזושהי מסורת ופה באמת החלק הספרדי, אבל מה אני חושב על בית הכנסת שאני הולך אליו, איך אני מתייחס לזה בראייה יותר כוללת של החיים שלי, איזה מסר אני מעביר לילדים שלי לגבי המקום של זה בתוך ההקשר הכולל, איך אני מחבר בין הספרייה שיש לי בבית לבין החינוך שאני נותן להם, לבין ספרי הקודש, לבין ספרי החול. אלו שאלות שיהודים תמיד שאלו את עצמם בעידן המודרני. דב אלבוים: ויש לך איזה פתרון? איזה פתרון? ד"ר גיא מירון – מחבר הספר "משם לכאן בגוף ראשון": אלו שאלות מהסוג שלא פותרים אותם. זה לא אחד ועוד אחד. דב אלבוים: אבל יש פה בעיה. יש פה, יש לך ילדים, נכון? שלושה? ד"ר גיא מירון – מחבר הספר "משם לכאן בגוף ראשון": שלושה. דב אלבוים: אתה צריך להחליט. אי אפשר להתמודד, להמשיך להתלבט פה עד אין סוף. יש ילדים קטנים, צריך לחנך אותם ומה אני עושה בשבת, מה אני עושה בחג, מה אני עושה פה, מה אני שם, לאיזה בית ספר אני שולח אותם. אין פה הרבה, אתה יודע, אנחנו, המבוגרים יכולים להרשות לעצמנו להיות פילוסופים ומתלבטים בינינו לבין עצמנו אבל כשיש ילדים יש פה שאלות קונקרטיות. ד"ר גיא מירון – מחבר הספר "משם לכאן בגוף ראשון": כן ואני חושב שכל... דב אלבוים: ויהודי גרמניה הראו לנו שההתלבטות לא עזרה. הרבה מהם התבוללו, הרבה מהם התנצרו, הרבה מהם אבדו לעם היהודי בפועל. אז, אז אולי הניסיון שלהם מראה לנו שצריך להחליט מהר ולא להתלבט כל הזמן. ד"ר גיא מירון – מחבר הספר "משם לכאן בגוף ראשון": טוב, אני מאוד הייתי רוצה להירתע משיפוט לאחר מעשה של יהודי גרמניה. אני מאמין שהם יצרו יצירה עצומה וגם חלק גדול ממה שאתה קורא התבוללות היה בעצם אלמנט מאוד מאוד יצירתי. תראה, הם יצרו את מדעי היהדות, הם יצרו כל מיני תנועות דתיות חדשניות – מרפורמים ועד אורתודוכסים מודרניים. הם יצרו ספרות פילוסופית אדירה. זה לא הלך לאיבוד, זה שלנו. דב אלבוים: עכשיו אני אומר משהו קשה ואולי הרבה מהצופים הייקים, יוצאי גרמניה, יתעצבנו על כך אבל למעשה, אם לא היתה מתרחשת שואה יהדות גרמניה היתה ברובה מתבוללת ואובדת לעם היהודי. אני חושב שזה, אי אפשר להתווכח עם זה, מתבוללת לגמרי. ד"ר גיא מירון – מחבר הספר "משם לכאן בגוף ראשון": כן, אני לא חושב שהיא היתה מתבוללת לגמרי. אני חושב שהיא היתה – מחבר הספר "משם לכאן בגוף ראשון": ברובה. ד"ר גיא מירון – מחבר הספר "משם לכאן בגוף ראשון": המספרים אולי היו יורדים אבל קשה לנו מאוד מה היה קורה עם. אבל אני חושב ש... דב אלבוים: אתה קצת מתחמק. זה, זה הרי נכון מה שאני אומר, לא? ד"ר גיא מירון – מחבר הספר "משם לכאן בגוף ראשון": היתה, אותה שאלה אנחנו שואלים היום לגבי יהדות ארצות הברית. דב אלבוים: נכון. ד"ר גיא מירון – מחבר הספר "משם לכאן בגוף ראשון": יש נבואות קטסטרופליות על העלמותה של היהדות האמריקאית ויש התייחסויות הרבה יותר

מאוזנות לטעמי על התמודדות של ירידה במספר, אולי הגדרה מחודשת של זהות יהודית. כל יהודי שהתחתן עם לא יהודיה אבד לנו? דב אלבוים: לא, אבל הבן שלו. ד"ר גיא מירון – מחבר הספר "משם לכאן בגוף ראשון": לא. אולי. דב אלבוים: ואולי הבן של הבן שלו. ד"ר גיא מירון – מחבר הספר "משם לכאן בגוף ראשון": או שהם יצרו פרידיגמה חדשה של זהות יהודית שהיא מעבר לאופקים שלנו. אני, האמת שאני לא יודע ואני גם לא מרגיש שאני חייב לתת לעצמי דין וחשבון על זה כי אני יהודי ישראלי ומבחינתי הסיפור של יהודי גרמניה זה חומר גלם מרתק, מאלף להתמודד עם השאלות שמעסיקות אותי היום. דב אלבוים: מה אתה עושה עם הילדים? אתה מתלבט או שאתה מחליט? ד"ר גיא מירון – מחבר הספר "משם לכאן בגוף ראשון": אני חושב שכל החלטה עם ילדים זה החלטת ביניים. אתה מחליט למשהו שיהיה רלוונטי לכמה שנים. ככל שהם יותר מבוגרים, יש לי בת לפני תיכון עכשיו ויש גם אלמנט להכרעה האישית שלהם. הם מושפעים ממה שאני עושה אבל בעצם הכוחות הרחבים יותר של החברה והתרבות הם הכוחות שבסופו של דבר יעצבו אותם. אפשר להיות מעורבים ברמה מסויימת, אבל אני חושב שזאת אשליה לחשוב שאנחנו נחליט וזה מה שיהיה. זה לא עובד ככה. דב אלבוים: לא, אנחנו לא מחליטים? ד"ר גיא מירון – מחבר הספר "משם לכאן בגוף ראשון": אנחנו חושבים שאנחנו מחליטים, אנחנו מחליטים קצת על עצמנו אבל אולי רצון להשפיע על תהליכים רחבים יותר ותהליכים גדולים יותר זה מה שבעצם יוצר... דב אלבוים: אז מה? למדת גרמנית? נסעת לגרמניה ופשוט נשאת לתרבות? הפכת להיות ייקה גם? הפכת ככה... ד"ר גיא מירון – מחבר הספר "משם לכאן בגוף ראשון": אני חושב ש... דב אלבוים: מדייק בזמנים, מגיע בזמן לפגישות? ד"ר גיא מירון – מחבר הספר "משם לכאן בגוף ראשון": אני משתדל להגיע בזמן לפגישות, בלי קשר. דב אלבוים: כן. ד"ר גיא מירון – מחבר הספר "משם לכאן בגוף ראשון": היתה תקופה מסויימת, של כמה שנים, שבאמת הרגשתי נשאב מאוד עמוק לעניין הזה. דב אלבוים: באיזה מובן? איך זה השפיע עליך נפשית? ד"ר גיא מירון – מחבר הספר "משם לכאן בגוף ראשון": עולם האסוציאציות שלי היה מאוד גרמנוצנטרי. דב אלבוים: כן? מה, התחלת ללמוד פסנתר? ד"ר גיא מירון – מחבר הספר "משם לכאן בגוף ראשון": לא. זה העברתי קצת לדור הבא. אבל... דב אלבוים: אתה רואה, זה הגיע. ד"ר גיא מירון – מחבר הספר "משם לכאן בגוף ראשון": משהו מזה אולי. דב אלבוים: כן. ד"ר גיא מירון – מחבר הספר "משם לכאן בגוף ראשון": אני חושב שהפסנתר המשומש שקנינו בבית באמת התגלגל מברלין, לפחות קודמו, אבל גם השתחררתי מזה. זאת אומרת אחרי כמה שנים של התמקדות מאוד גדולה בסיפור כמו שעבודת דוקטורט מחייבת גם השתחררתי מזה וראיתי באמת שאותן שאלות רלוונטיות גם אם אתה מדבר רוסית, הונגרית או ערבית. זה לא משנה. פשוט יש כאן נקודת מוצא... דב אלבוים: עכשיו הלכת לחקור את יהדות הונגריה, הבנתי. ד"ר גיא מירון – מחבר הספר "משם לכאן בגוף ראשון": כן, זה היה... דב אלבוים: אז למדת עכשיו הונגרית? ד"ר גיא מירון – מחבר הספר "משם לכאן בגוף ראשון": לפחות ברמה שמאפשרת לי לקרוא את אותם... דב אלבוים: איזה נחמד ואז אתה נכנס כולך לתוך התרבות? אתה בעצם מהגר נצחי. ד"ר גיא מירון – מחבר הספר "משם לכאן בגוף ראשון": אני לא, במובן מסויים כן, אבל אני תמיד מחפש את היהודי, אני

תמיד מחפש את השאלה היהודית. זאת אומרת אני מחפש את השפה הזאת או את השפה השנייה ואולי גם את השלישית בעתיד כדי לראות את אותן שאלות וזה מרתק לראות שאחרי שאתה שובר את המחסום של השפה אתה רואה שבעצם בגדול, אותן שאלות מעסיקות את היהודים. דב אלבוים: אתה יודע, מה שמעניין, ואתה ציינת את זה, שבעצם מה, השאלות של יהודי גרמניה שהיגרו, עלו, נפלטו לארץ, הן בעצם השאלות שמעסיקות את העלייה הרוסית היום. העלייה מרוסיה הלבנה בכל אופן, שבאה מאיזשהו רקע תרבותי מאוד יהיר ושמרגיש את עצמו גבוה, גם כן. השאלה לאן הגעתי, איך אני יכול לשמר את התרבות הרוסית שממנה אני מגיע ובכל זאת להשתלב במדינת ישראל של, של היום. ד"ר גיא מירון – מחבר הספר "משם לכאן בגוף ראשון": כן. דב אלבוים: השאלות הן ממש אקטואליות לחלק ענק בציבור הישראלי. ד"ר גיא מירון – מחבר הספר "משם לכאן בגוף ראשון": אני חושב, אני חושב שזה הסיפור הכי דומה אם כי לשמחתנו לא כל כך טרגי. זאת אומרת, העובדה שהדרך לרוסיה היא דו סטרית ואדם שקבע את מקומו כאן יכול ליסוע לשם, לראות טלוויזיה, לדבר בטלפון, להיות קשור לעולם שמתרחש שם הופכת את הקושי של ההגירה להרבה פחות טראומתית ובאמת, יש פה בהחלט הרבה דמיון. אני חושב שהעלייה הרוסית זה דבר עצום לחברה הישראלית והתרומה שאנחנו מקבלים ממנה ומה שזה עושה לנו זה, זה תופעה... דב אלבוים: טוב, אולי היינו צריכים לדבר אבל על יהדות הונגריה שאתה חוקר אותה עכשיו אגב קישון. ד"ר גיא מירון – מחבר הספר "משם לכאן בגוף ראשון": כן. דב אלבוים: אבל אולי בפעם הבאה. ד"ר גיא מירון – מחבר הספר "משם לכאן בגוף ראשון": כן. דב אלבוים: תודה רבה ד"ר גיא מירון.